

Justitiedepartementet

Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Tullverket har granskat betänkandet mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverkets ställningstagande

Tullverket välkomnar utredningen och förslagen i stort. Det är positivt att regelverket kring totalförsvaret ses över, för att öka motståndskraften och förenkla samarbetet mellan viktiga aktörer i samhället.

Beredskapssektorer

Tullverket ser positivt på förslaget om beredskapssektorer och att sektorsansvariga myndigheter får ett större ansvar att leda arbetet i dessa sektorer.

Tullverkets placering i sektorsområde ordning och säkerhet är självklar men Tullverkets uppdrag är bredare än vad som framgår av utredningen, framför allt när det gäller den gränsöverskridande handeln. Som land är Sverige inte självförsörjande och den bristen går inte helt att bygga bort med beredskapslager. Den gränsöverskridande försörjningskedjan är viktig för Sveriges totalförsvarsförmåga och borde vara en del i flera sektorsområden. Här besitter Tullverket en bred kompetens och kan bidra till helhetssyn. Pandemin har visat hur avgörande gränsöverskridande försörjningskedjor är, när det gäller till exempel skyddsutrustning och vaccin. Länder stängde sina annars öppna gränser vilket innebar att transporter med skyddsutrustning fastnade vid gränsovergångar. Tullverket anser att regeringen, i de fortsatta övervägandena angående beredskapssektorer, bör beakta bland annat klareringsverksamhet samt import- och exportkontroll då denna verksamhet är viktig avseende varuförsörjning och transporter.

Civilområden

Tullverket är sedan en omorganisation den 1 januari 2021 indelat i fyra geografiska områden. Det kan konstateras att indelningen av Sverige i civilområden (och även militärregioner) inte motsvarar Tullverkets organisation, vilket kan få konsekvenser för myndighetens samarbete och samverkan med andra aktörer. Det är förståeligt att det ur ett totalförsvarsperspektiv finns mycket att vinna på att likforma de geografiska gränserna mellan olika myndigheter, men när myndigheter skapar sina organisationer måste även andra perspektiv än totalförsvaret vägas in. Det faktum att den föreslagna indelningen i civilområden inte stämmer överens med Tullverkets organisation bedömer Tullverket inte kommer att förhindra ett gott samarbete mellan myndigheten och andra aktörer i det civila försvaret.

Något som Tullverket vill ge synpunkter på är civilområdeschefens roll att leda civilområdets verksamhet under höjd beredskap. Tullverket anser att det inte tillräckligt tydligt framgår vad detta ledarskap innebär i praktiken. Det bör tydliggöras att ledningen ska bedrivas inom ramen för totalförsvaret och dess regelverk. För Tullverkets del handlar det således inte om all verksamhet som Tullverket bedriver utan om de delar som omfattas av fullmakts- och beredskapslagstiftning där det finns ett gemensamt ansvar med andra myndigheter och där länsstyrelserna har en ledande roll. Civilområdeschefens roll i fredstid bör också förtydligas och då sättas i relation till andra beslutsfattare och inte minst i arbetet med att planera för värdlandsstöd.

Beredskapsmyndigheter som både har ett nationellt och ett geografiskt ansvar och perspektiv i sitt arbete ska både samverka med civilområdeschefer och länsstyrelser i deras olika roller som geografiskt områdesansvariga. Sammanfattningsvis noterar Tullverket att förhållandet mellan de nationella statliga myndigheterna (såsom Tullverket), länsstyrelserna och Civilområdeschefen kan behövas tydliggöras ytterligare så att risker för otydlighet i ledning och styrning undviks.

Rapportering och informationsutbyte

När det gäller den nya rapporteringsstrukturen har Tullverket redan i dag en del rapporteringsskyldigheter och det som eventuellt tillkommer i förslaget kan förhoppningsvis vinnas i bättre struktur och avgränsningar.

Övrigt

Det har inte ingått i utredningens uppdrag att se över regelverket kring gränsövervakning i krig¹, eller att föreslå ändringar i strukturen för länsstyrelsernas ansvar på det området. Tullverket ser att en sådan översyn kan vara nödvändig framöver och noterar att regeringen i den senaste försvarspolitiska propositionen² har aviserat en sådan.

---

¹ Lag (1979:1088) om gränsövervakningen i krig, förordning (1979:1091) om gränsövervakningen i krig

² Prop. 2020/21:30 om totalförsvaret 2021-2025

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaltulldirektör Charlotte Svensson beslutat. Föredragande har varit verksjurist Isa Blom. I den slutliga handläggningen har även överdirektör Fredrik Holmberg och rättschef Karin Erlingsson deltagit.

TULLVERKET

Charlotte Svensson

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen